

Vanuit het huis, dat op de plaats komt te staan, waar men nu de betonmolen ziet, heeft men een prachtig uitzicht.

NIEUW-GUINEA'S VICIEUZE CIRKEL: HUISVESTING

Wie één dag slechts in Nieuw-Guinea heeft vertoefd en daarbij zijn ogen goed heeft gebruikt, weet onmiddellijk, dat dit grote gebied vooral een vicieuze cir-

kel kent. Het middelpunt van die cirkel is huisvesting. Men heeft mensen nodig om Nieuw-Guinea te ontwikkelen en voor hen is woonruimte noodzakelijk. Er is geen woonruimte om

deze werkers dat onderdak te verschaffen, dies kunnen er geen werkers uit Nederland worden aange-trokken. En daarmee is de lijn, die de vicieuze cirkel vormt, gesloten.

Natuurlijk is het huisvesting-probleem hier wel zeer symplistisch voorgesteld, maar feit is toch, dat hierdoor het ontwikkelings-tempo waarmee men in dit Overzeese Rijksdeel te

Een overzichtsfoto van Hollandia Stad, waarop rechtsonder duidelijk de voormalige Amerikaanse barakken zijn te onderscheiden, waaruit het ziekenhuis in deze stad hoofdzakelijk bestaat.

Op dergelijke bestaande terrassen uit de „Amerikaanse tijd van Hollandia” is het bouwplan van Dok V gebaseerd. Deze foto toont de plaats, waar het nieuwe Gouverneurshuis zal worden gebouwd.

kampen heeft, zijn alle te herleiden naar één punt: huisvesting.

Wat voor geheel Nederlands Nieuw-Guinea geldt, spreekt des te meer voor de hoofdstad Hollandia. Hier zetelt het hart van het Overheids-apparaat, maar om dat hart te doen functioneren, is een goedwerkend mechanisme nodig. Dat mechanisme zijn de bouwers, de particulieren, de ambtenaren. Voor hen is huisvesting noodzakelijk en, ziedaar, de vicieuze cirkel is er weer.

Ruim een jaar geleden was deze urgentie aan woningen het grootst. Het Gouvernement van Nieuw-Guinea had omstreeks die tijd de noodzakelijkheid ingezien, dat het gehele Overheids-apparaat diende te worden gecentraliseerd. Zoals de kwestie toen lag — en gedeeltelijk nog is — was het ambtelijke apparaat van Hollandia in tweeën gesplitst. Men werkte gedeeltelijk aan de Haven, gedeeltelijk in Hollandia-Stad. Want hoewel de naam „Hollandia” één stad suggereert, is dat in feite niét zo: 13 kilometer weg scheiden beide stadsdelen van elkaar.

Centralisatie was derhalve urgent en diende onmiddellijk te worden aangepakt. Er moesten huizen komen, huizen en nogmaals huizen. De enig geschikte plaats daartoe was die, waar eens een groot militair complex der Amerikanen stond. Daar waren „jeep tracks” — voor jeeps bereidbare wegen — en cementen vloeren. Die plaats was „Dok V”. Daar lagen veelal ook nog de terrasseringsen, waarop eens de Amerikaanse huizenrijen zich hadden uitgestrekt.

Kost wat kost, er moesten woningen komen. Uitstel was niet langer verantwoord. Daarom bouwde men. Een volledig stadsplan compleet met waterleiding en rioleringsstelsel uitwerken zou te veel tijd vergen en daarom beperkte de Dienst Opbouwwerken Nieuw-Guinea zich voorlopig tot een woningplan alleen. Dok V ziet er

Overheids- apparaat zal worden gecentraliseerd

om deze reden niet uit als een regelmatig, volgens een volledig stadsplan, opgebouwd complex. De huisjes liggen er wel eens kris-kras door elkaar, maar deze werden ook gebouwd naar analogie van de reeds bestaande terrassen, waardoor veel grondverzet — en dus financiën — bespaard bleef.

Maar wie Dok V ziet moet toegeven: het stadje ligt er prachtig. Ook zij, die er reeds wonen zijn bepaald tevreden, al wordt nog wel eens de rode aarde verwenst, die daar de schrik is van de huismoeder. Maar zij is bereid dit ongemak ruimschoots te laten vergoeden door het koele klimaat en door die waarlijk imposante vergezichten, welke men van Dok V af op de wijde Humboldt-baai van Hollandia genieten kan: de pittoreske kleine kampongs op de eilandjes in de baai, waarvan de paalwoningen der Papoea's zo grappig „aangeleund” schijnen tegen de heuvelrand, de diepblauwe bergen van het Bougainville-gebergte aan de gezichtseinder, de kleurschakeringen van het

★

Gezicht op de wijde baai van Hollandia.

Gezicht op de baai van Hollandia met op de achtergrond de nieuwe stad, Dok V.

turquoise water en het donkergroen der bossen.

Bij de 200 woningen die er reeds staan, komen er dit jaar nog 68 bij. Dok V biedt bovendien goede uitbreidingsmogelijkheden, zodat er volgend jaar steeds meer zullen volgen. Er kwam een school en een comestibles-winkel en er zijn nog meerdere in aanbouw.

Zo zal degene, die thans bij zijn aankomst, binnen een dag met een der grootste problemen van Nieuw-Guinea — de huisvesting — wordt geconfronteerd, over vijf jaar, laten we zeggen, deze kwestie nog maar onduidelijk kunnen onderscheiden.

★

Zo ziet een 80 m² woning van een ambtenaren-familie er uit in Dok V. Op de voorgrond aardorchideeën, die er ondanks de onvruchtbaar uitzijende rode aarde, goed bijstaan.

